

UKŁAD ZBIOROWY

w brzmieniu z dnia 22 kwietnia 1938 roku

**w sprawie warunków pracy i płacy robotników
zatrudnionych**

**w kopalniach rudy ołowianej i cynkowej
należących do**

**Związku
Pracodawców Górnośląskiego
Przemysłu Górniczo-Hutniczego**

Katowice — Kwiecień 1938 r.

54156

UKŁAD ZBIOROWY

w brzmieniu z dnia 22 kwietnia 1938 roku

**w sprawie warunków pracy i płacy robotników
zatrudnionych**

**w kopalniach rudy ołowianej i cynkowej
należących do**

**Związku
Pracodawców Górnośląskiego
Przemysłu Górniczo-Hutniczego**

Katowice — Kwiecień 1938 r.

4909

38

UKŁAD ZBIOROWY

54156

w sprawie warunków pracy i płacy robotników zatrudnionych

II
w kopalniach rudy żelaznej i cynkowej
należących do

Żwiżku

Pracodawców Górnośląskiego
Przemysłu Górniczo-Hutniczego

Exemplarz don.
Donk. „Polonia”
Katowice 25 XI 1938

UKŁAD ZBIOROWY

zawarty między

Związkiem Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego, działającym na mocy upoważnienia statutowego w imieniu i w zastępstwie kopalń rudy ołowianej i cynkowej należących do Związku,

a związkami zawodowymi, podpisanymi pod układem w brzmieniu obowiązującym od dnia 22 kwietnia 1938 r.

Art. 1.

(1) Układ wiąże wszystkie kopalnie rudy ołowianej i cynkowej należące do Związku Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego oraz zatrudnionych w tych zakładach robotników, których stosunek pracy oparty jest o postanowienia niniejszego układu.

Nie są nim objęte: zakłady gospodarstwa domowego, rolnego i leśnego, cegielnie, kamieniołomy i piaskownie.

(2) Osobne układy sprzeczne z postanowieniami tego układu są niedozwolone, tak dla jednej, jak i dla drugiej strony.

(3) Układ ten obowiązuje także przedsiębiorstwa górnicze, łącznie z przedsiębiorstwami przewozowymi w zakresie prac wykonywanych na dole w kopalniach rudy ołowianej i cynkowej.

Art. 2.

(1) Regularny, codzienny czas pracy (z wyłączeniem przerw) wynosi zasadniczo 8 godzin i nie może przekraczać 48 godzin w tygodniu.

(2) Czas pracy robotników zatrudnionych w t. zw. pogotowiu pracy ustala się odrębnym układem.

(3) Czas trwania dniówki pod ziemią wynosi, licząc od początku jazdy liną aż do powtórnego jej zaczęcia wzgl. od ukończenia jazdy liną aż do powtórnego jej ukończenia, 8 godzin, n. p.:

zjazd o godz. 6,00

wyjazd o godz. 14,00

zjazd o godz. 6,30

wyjazd o godz. 14,30

(4) Sygnaliści, maszyniści, strażacy pożarni, jako też wszyscy robotnicy, zajęci przy obsłudze urządzeń będących stale w ruchu, powinni oczekiwać zmiany na miejscu pracy.

Jeśli odległość od podszybia do miejsca pracy wynosi dla robotników, którzy muszą oczekiwać zmiany na miejscu pracy więcej niż $\frac{1}{2}$ kilometra, wówczas przyznaje się im następujące wynagrodzenie za przedłużoną obecność na dole:

Za drogę od $\frac{1}{2}$ km do $1\frac{1}{2}$ km — $\frac{1}{16}$ zarobku dniówkowego za każdy dzień pracy, jednak bez dodatku za pracę nadliczbową za tę szesnastkę. Za każdy rozpoczęty dalszy kilometr drogi podwyższa się to specjalne wynagrodzenie o dalszą szesnastkę.

(5) Na miejscach pracy o temperaturze ponad 28° C. czas pracy wynosi 6 godzin dziennie.

(6) Czas pracy na powierzchni wynosi w ruchu, którego bieg nie może być przerwany, n. p. w centralach elektrycznych, w koksarniach, przy dniówkach zmiennych, przeciętnie 56 godzin tygodniowo.

(7) W czasie trwania dniówki można na wszystkich kopalniach rudy ołowianej i cynkowej wprowadzić dla robotników zatrudnionych na powierzchni stosownie do wymagań ruchu przerwy w celu odpoczynku lub przyjęcia posiłku. Przerwy te w ogólnej sumie nie mogą trwać dłużej, jak pół godziny.

Przerw tych nie wlicza się do czasu pracy.

Przerwy te nie mogą być stosowane na początku i na końcu każdej dniówki.

(8) Skrócenie czasu pracy, które okaże się koniecznym z powodu braku zbytu, materiałów, prądu, wagonów itp., może być uregulowane przez kierownictwo zakładu w porozumieniu z radą robotniczą w myśl postanowień właściwych ustaw w szczególności § 12 rozp. z dnia 12 lutego 1920 r. (Dz. U. Rz. str. 218) w brzmieniu ustalonym rozporządzeniami Ministra Pracy i Opieki Społecznej, Rady Ministrów i Ministra Opieki Społecznej.

(9) O pracy niedzielnej stanowią postanowienia właściwych ustaw.

(10) O ile w dniach przed wielkimi świętami, czas pracy ulegnie skróceniu, to w tych dniach wypłaca się zarobek tylko za czas rzeczywiście przepracowany.

(11) Przy niedozwolonym samowolnym skróceniu czasu pracy przez robotników, następuje zmniejszenie zarobku, odpowiadające straconemu czasowi pracy, tak dla robotników dniówkowych, jak i akordowych (ugodowych). Za podstawę do zmniejszenia zarobku z powodu straconego czasu pracy będzie wzięty właściwy zarobek dniówkowy.

Art. 3.

(1) O ile z przyczyn techniczno-ruchowych lub z przyczyn dobra ogólnego zachodzi potrzeba przepracowania godzin i dniówek nadliczbowych, do przepracowania których konieczne jest zezwolenie Inspektora Pracy, wówczas należy rozdzielić pracę pomiędzy robotników możliwie równomiernie, z zastrzeżeniem robót specjalnych wymagających fachowców.

(2) Za wszystkie godziny i dniówki nadliczbowe przepracowane w dniach powszednich wypłaca się 25-procentowy dodatek do zarobku, zaś za pracę w niedziele i ustawowe święta 50-procentowy dodatek do zarobku.

Za pracę w 1-sze święto Wielkiej Nocy, w 1-sze święto Zielonych Świąt, w 1-sze święto Bożego Narodzenia oraz w dzień 11-go listopada wypłaca się 100-procentowy dodatek do zarobku.

(3) Za pracę niedzielną i świąteczną uważa się z reguły pracę, wykonywaną w czasie od 6-tej rano w niedzielę lub dzień świąteczny aż do 6-tej rano następnego dnia roboczego.

(4) Dla zakładów o wyjątkowych warunkach pracy dozwolone jest inne uregulowanie spoczynku niedzielnego i świątecznego w porozumieniu z radą robotniczą.

(5) Za te dniówki nadliczbowe, które robotnik odrabia na własne życzenie w zamian za dniówki opuszczone bez usprawiedliwienia, nie płaci się dodatków.

Art. 4.

(1) Urlopów udziela się według postanowień ustawowych.

(2) Ogólny podział urlopów między załogę następuje w porozumieniu z radą robotniczą. Rozpoczęcie urlopu w szczególności następuje według zarządzenia kierownictwa ruchu.

Pracodawca nie jest obowiązany urlopować z jednego oddziału ruchu równocześnie więcej niż 5% załogi, uprawnionej do urlopu.

Celem umożliwienia udzielania urlopów w pełnej mierze, każdy robotnik jest obowiązany zastępować urlopowanych robotników także z innej grupy, przy czym za czas zastępstwa robotnika urlopowanego, robotnik zastępujący otrzymuje płacę przywiązaną do wykonywanej przez niego w tym czasie pracy, o ile ta płaca jest wyższa od tej, którą robotnik zastępujący dotychczas otrzymywał.

(3) Nieusprawiedliwione i nieprawne opuszczenie pracy odlicza się od czasu urlopu i to bez wynagrodzenia. W wypadkach spornych rozstrzyga kierownictwo zakładu przy współudziale rady robotniczej.

(4) Podczas urlopu robotnik nie może wykonywać żadnej pracy zarobkowej. W wypadkach niestosowania się do tego, nie płaci się za urlop żadnego wynagrodzenia. Wynagrodzenie już wypłacone będzie ściągnięte przy najbliższej wypłacie zarobku. Kwoty te wpływają do zapomogowej kasy robotniczej.

(5) Gdy robotnik sam wypowie umowę o pracę, wówczas w okresie wypowiedzenia nie ma on prawa do urlopu, o ile porządkowo wyznaczony urlop nie przypada właśnie na czas wypowiedzenia. Jeśli wypowiedziano robotnikowi, wówczas robotnik ma prawo do należnego mu urlopu przed ostatecznym odejściem z pracy. Przy wydaleniach z przyczyn przewidzianych ustawą w szczególności w § 82 Powszechnej Ustawy Górniczej, nie przysługuje robotnikowi prawo do urlopu.

Art. 5.

(1) Zarobki oblicza się według „Szczegółowych przepisów o wynagradzaniu robotników zatrudnionych w kopalniach rudy ołowianej i cynkowej“.

(2) Robotnicy, płaceni według wieku, otrzymują wyższą stawkę od 1-go dnia tego miesiąca, w którym robotnik osiągnął wiek przewidziany w „Szczegółowych przepisach o wynagradzaniu robotników zatrudnionych w kopalniach rudy ołowianej i cynkowej“.

Art. 6.

(1) Zarobki wypłaca się w dwóch ratach, a mianowicie: zaliczkę i resztę.

Z całego miesięcznego zarobku wypłaca się 55-procentową zaliczkę ostatniego dnia bieżącego miesiąca. Wypłata reszty zarobku następuje 15-go dnia następnego miesiąca.

(2) Zobowiązania pieniężne robotnika (n. p. zaliczki nadzwyczajne, na ziemniaki itd.), należy potrącać stosunkowo z zaliczki, poza normalnymi potrąceniami (podatki, składki do Spółki Brackiej, czynsze, światło, woda, narzędzia itd.).

(3) Jeżeli wypłata przypada na niedzielę lub ustawowe święto, to należy ją przełożyć na poprzedzający dzień powszedni.

(4) Zarobki powinny być wypisane wyraźnie na karcie lub torebeczce zarobkowej. Ilość dniówek względnie godzin płatnych na dniówkę lub w akordzie (ugodzie), jako też zarobki dniówkowe i akordowe (ugodowe) należy podać oddzielnie.

Podjęcie zarobku przez danego robotnika nie może odbywać się w czasie jego pracy.

(5) Potrącenia na cele społeczne mogą być dokonywane tylko w następujący sposób: Najpierw wydaje opinię rada robotnicza; w razie wydania opinii pozytywnej, rada zwraca się do załogi i jeśli otrzyma większość, to wtedy sprawę traktuje się jako wniosek załogi. Mimo to każdy robotnik może zdeklarować w ciągu tygodnia, że nie chce należeć do akcji składkowej.

Art. 7.

(1) Kierownictwa kopalń dostarczają lamp bezpieczeństwa w stanie gotowym do użytku, przy czym robotnicy płacą za naprawę tylko w tym wypadku, gdy zepsucie nastąpiło rozmyślnie lub z powodu niedbalstwa.

(2) Jeżeli robotnicy pracują w miejscach nieoświetlonych i nie otrzymują bezpłatnego oświetlenia, wtedy otrzymują oni karbid w następującej ilości:

nakładacze, wozacy i młodociani — 5 kilogramów na miesiąc — przeciętnie 200 gramów na dniówkę;

inni robotnicy na dole — $7\frac{1}{2}$ kilograma na miesiąc — przeciętnie 300 gramów na dniówkę.

Wartość wydanego karbidu odlicza się od zarobku, przy czym za kilogram karbidu liczy się przeciętną cenę karbidu w handlu drobnym, w miesiącu kalendarzowym, poprzedzającym wypłatę zarobku. Każdorazowa cena karbidu ogłaszana jest przez wywieszkę.

Jednocześnie otrzymuje każdy robotnik kopalniany specjalne odszkodowanie za karbid. Wynosi ono dla odbiorcy miesięcznej ilości 5-ciu kilogramów $\frac{1}{5}$ ceny kilograma za każdą przepracowaną dniówkę lub dniówkę nadliczbową, zaś dla odbiorcy miesięcznej ilości $7\frac{1}{2}$ kg, $\frac{3}{10}$ ceny kilograma za każdą przepracowaną dniówkę lub dniówkę nadliczbową. Ilość karbidu, otrzymana za nieprzepracowane dniówki, może być potrącona od ilości wydanej w następnym miesiącu.

Odszkodowania za karbid nie uważa się za część zarobku i wyłącza się je ze statystyki płac.

Ilości wydane przez zakłady ewentualnie ponad normalną ilość miesięczną 5-ciu względnie $7\frac{1}{2}$ kg, oblicza się również po przeciętnej cenie w handlu drobnym.

(3) Narzędzia górniczych i rzemieślniczych dostarcza się bezpłatnie przy podjęciu pracy przez robotnika. Robotnik jest odpowiedzialny i ręczy za nie, a przy opuszczeniu zakładu ma je zwrócić i zapłacić za brakujące sztuki. Przy pracach grupowych odpowiedzialność może być zbiorowa.

Narzędzia wymagające naprawy wskutek normalnego zużycia naprawia się bezpłatnie. Narzędzia, które przez normalne właściwe używanie stały się nieużyteczne, zamienia się na nowe, za zwrotem zniszczonych.

Skrzyni na narzędzia dostarcza się bezpłatnie.

(4) Materiały wybuchowe nie mogą być zaliczane powyżej kosztów własnych.

Cenę materiałów wybuchowych ogłasza się w każdym miesiącu przez wywieszkę.

Art. 8.

(1) Bezpłatny węgiel opałowy otrzymują robotnicy w następującej ilości i pod następującymi warunkami:

a) Żonaci, pracujący jako dozorczy - robotnicy, rębacze, cieśle górniczy i fachowcy gr. a) i b)	
w wieku ponad 21 lat	6 to rocznie
b) wszyscy inni żonaci	5 to rocznie
c) kawalerowie, którzy są żywicielami: w wieku ponad 21 lat	
tę samą ilość węgla, co żonaci tej samej kategorii,	
w wieku poniżej 21 lat.	3,5 to rocznie

- d) inni kawalerowie:
w wieku 21—25 lat	1,5 to rocznie
w wieku 26—30 lat	2 to rocznie
w wieku 31 lat i powyżej	2,5 to rocznie
- e) robotnice, które są żywicielkami: 3,5 to rocznie
- f) robotnice, które nie są żywicielkami:
w wieku 26—30 lat	1 to rocznie
w wieku 31 lat i powyżej	1,5 to rocznie

(2) Jeżeli w tym samym zakładzie oprócz żywiciela rodziny pracuje jeden lub kilku mężczyzn w wieku 16—21 lat, członków tej samej rodziny, a mieszkających razem i prowadzących wspólne gospodarstwo domowe, wówczas żywiciel rodziny otrzymuje dodatek w wysokości 1 to do przysługującej mu ilości bezpłatnego węgla opałowego.

(3) O ile kilku członków jednej rodziny, pracujących w zakładach związkowych, prowadzi wspólne gospodarstwo domowe, wówczas oprócz ojca względnie żywiciela rodziny otrzymują inni członkowie bezpłatny węgiel opałowy tylko w takiej ilości, aby cała rodzina nie otrzymała więcej niż 8 to.

(4) Robotników rozwiedzionych i owdowiałych uważa się za samotnych, o ile nie udowodnią, że prowadzą całkowicie urządzone gospodarstwo domowe we własnym lub wynajętym mieszkaniu.

(5) Żonaci robotnicy, mieszkający w sypialniach przez udowodnioną większą ilość dni roboczych w roku, otrzymują $\frac{3}{4}$ ilości węgla, przysługującego żonatym tej samej kategorii. Kawalerowie, mieszkający w sypialniach bezpłatnego węgla opałowego nie otrzymują.

(6) Robotnicy otrzymują swój bezpłatny węgiel opałowy na kopalni.

(7) Prawo do bezpłatnego węgla opałowego rozpoczyna się z dniem zawarcia umowy o pracę. Pierwsza dostawa następuje w 3 miesiące po rozpoczęciu pracy.

(8) Ilość bezpłatnego węgla opałowego zmniejsza się za każdą bez usprawiedliwienia opuszczoną dniówkę o $\frac{1}{300}$.

(9) Za dniówki przepracowane uważa się dni choroby, ustawowe dni urlopowe, dni świętowania i te opuszczone dni pracy, które zostały w należyty sposób usprawiedliwione.

(10) Bezpłatny węgiel opałowy powinien być wydawany zasadniczo w sortymencie od 20 mm do 40 mm.

(11) Wzamian za bezpłatny węgiel opałowy przysługuje kierownictwom kopalń prawo wypłacenia odszkodowania odpowiadającego każdorazowej cenie w sprzedaży drobnej.

(12) Ustaloną ilość bezpłatnego węgla opałowego wydaje się robotnikowi względnie przez niego utrzymywanej rodzinie, także podczas choroby pracującego.

(13) Bezpłatny węgiel opałowy wydaje się wyłącznie dla własnego użytku domowego. Płatne lub bezpłatne odstąpienie węgla jest niedopuszczalne i pociąga za sobą pozbawienie uprawnienia do poboru węgla na przeciąg 6-ciu miesięcy.

(14) O ile zarządy są obowiązane płacić podatek węglowy *), wówczas robotnik ma zapłacić udział.

Art. 9.

(1) Żywicielem w myśl powyższego jest robotnik (ca), który (a) w miejsce ojca brakującego lub niezdolnego do zarobkowania, utrzymuje niezdolnych do zarobkowania dziadków, rodziców, dzieci lub rodzeństwo do lat 16-tu i mieszka razem z utrzymywanymi.

(2) W każdej rodzinie uważa się za żywiciela tylko jedną osobę zdolną do zarobkowania, a mianowicie najwięcej zarabiającą bez względu na miejsce zatrudnienia.

(3) Jeśli utrzymywani członkowie rodziny posiadają własne dochody, to uznanie za żywiciela następuje tylko wtedy, gdy dochody te nie przekraczają 65,— zł miesięcznie.

(4) Żywiciele obowiązani są dostarczać zaświadczeń swojej gminy co do ilości osób utrzymywanych i okoliczności, że wraz z nimi mieszkają.

Art. 10.

Przyjmowanie i wydalenie robotników odbywa się według przepisów regulaminu pracy i właściwych ustaw.

Art. 11.

Przy wynajmie mieszkań zakładowych obowiązują przepisy ustawowe.

Umowę najmu i umowę pracy należy zawierać oddzielnie.

*) Podatku węglowego obecnie nie ma.

Art. 12.

(1) Obie strony obowiązane są ściśle przestrzegać górniczych przepisów bezpieczeństwa.

(2) Robotnicy, co do których stwierdzono, że poza zatrudnieniem na kopalni wykonują inną pracę zarobkową wymagającą ubezpieczenia, zostaną zwolnieni z pracy z zachowaniem terminu wypowiedzenia.

Art. 13.

Dotychczasowe dogodniejsze warunki płacy i pracy pozostają dalej w mocy, o ile w tym układzie wyraźnie nie postanowiono inaczej.

Art. 14.

Różnice poglądów na właściwe stosowanie tego układu powinny być najpierw wyjaśnione między danym robotnikiem lub daną grupą robotników, a właściwym urzędnikiem ruchu.

Jeśli nie dojdzie do porozumienia, to sprawa powinna być uregulowana między kierownictwem ruchu i radą robotniczą.

Jeśli nadal spór będzie nierozstrzygnięty, to rozstrzygnięcie nastąpi ostatecznie przez orzeczenie Parytetycznego Wydziału Fachowo-Rozjemczego dla rozstrzygania sporów wynikłych na tle stosowania układu zbiorowego w górnictwie, zgodnie z postanowieniami regulaminu czynności tego Wydziału.

Art. 15.

Robotników należących do innych zorganizowanych zawodów, a zatrudnionych przez kierownictwo kopalni, obowiązują w zakresie umowy o pracę na kopalni tylko przepisy tego układu zbiorowego.

Art. 16.

(1) Układ niniejszy wraz z wszelkimi dodatkami oraz tabelą płac, które stanowią część tego układu, wiąże strony na czas nieoznaczony z tym, że każda ze stron może układ ten lub jego część wypowiedzieć jedynie w terminie trzymiesięcznym.

(2) Wypowiedzenie niniejszego układu lub jego części ze strony związków zawodowych może być dokonane jedynie równocześnie przez wszystkie podpisane pod tym układem związki zawodowe.

(3) Wszelkie układy zbiorowe, zawarte przed dniem podpisania tego układu, a dotyczące całości lub części warunków płacy lub pracy, terminów wypowiedzeń, oraz innych spraw uregulowanych niniejszym układem, tracą z dniem podpisania tego układu moc obowiązującą.

Katowice, dnia 22 kwietnia 1938 r.

Szczęść Boże!

**Związek Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu
Górnico - Hutniczego**

(—) Chmielewski

(—) Tarłowski

Związek Górników Z. Z. P.

(—) Król

Polski Związek Zawodowy Górników Z. P. Z. Z.

(—) Ryszkowski

Centralny Związek Górników w Polsce

(—) Kaczmarek

Centrala Zjednoczenia Klasowych Związków Zawodowych w R. P.

(—) Musioł

Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe w R. P.

(—) Hugon Hanke.

D o d a t e k 1

do układu zbiorowego z dnia 22 kwietnia 1933 r.

Układ zbiorowy z dnia 22 kwietnia 1938 r. wiąże następujące kopalnie rudy ołowianej i cynkowej należące do Związku Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego w Katowicach.

L. p.	Przedsiębiorstwo	Kopalnie rudy
1	2	3
1.	Giesche S. A. Katowice	Orzeł Biały
2.	Zakłady Hohenlohego - Hohenlohe-Werke S. A., Weinowiec	Brzozowice
3.	Śląskie Kopalnie i Cynkownie Sp. Akc., Katowice	Cecylia

Katowice, dnia 22 kwietnia 1938 r.

Szczęść Boże!

**Związek Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu
Górniczo - Hutniczego**

(—) Chmielewski

(—) Tarłowski

Związek Górników Z. Z. P.

(—) Król

Polski Związek Zawodowy Górników Z. P. Z. Z.

(—) Ryszkowski

Centralny Związek Górników w Polsce

(—) Kaczmarek

Centrala Zjednoczenia Klasowych Związków Zawodowych w R. P.

(—) Musioł

Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe w R. P.

(—) Hugon Hanke.

Dodatek 2

do układu zbiorowego
z dnia 22 kwietnia 1938 r.

Szczegółowe przepisy o wynagradzaniu robotników zatrudnionych w kopalniach rudy ołowianej i cynkowej.

Postanowienia o dodatkach socjalnych.

Dodatki socjalne są to: dodatek domowy i dodatek na dzieci. Dodatki te płaci się tylko za każdą przepracowaną dniówkę roboczą oraz za ustawowe dni urlopowe. Dodatki socjalne płaci się tylko za jedną dniówkę w każdym dniu roboczym.

Wszyscy żonaci otrzymują za przepracowaną dniówkę dodatek domowy podany w poz. „a” tabeli płac.

Rozwiedzeni i wdowcy, którzy udowodnią prowadzenie własnego gospodarstwa domowego we własnym lub we wynajętym mieszkaniu, oraz nieżonaci robotnicy i niezamężne robotnice, którzy stosownie do przepisów art. 9 układu zbiorowego dla kopalń rudy ołowianej i cynkowej uznani są za żywicieli, otrzymują również dodatek domowy.

Na każde ślubne dziecko w wieku poniżej lat 14, utrzymywane przez danego robotnika, płaci się za przepracowaną dniówkę dodatek na dzieci podany w poz. „b” tabeli płac.

Na każde nieślubne dziecko w wieku poniżej lat 14, płaci się ten sam dodatek w następujących wypadkach i pod następującymi warunkami:

1. O ile dziecko nieślubne znajduje się we własnym domostwie zatrudnionego robotnika i jest przez niego całkowicie utrzymywane, należy dodatek ten wypłacać do rąk danego robotnika.
2. O ile dziecko nieślubne nie znajduje się w domostwie danego robotnika, należy wypłacać dodatek na dzieci tylko pod następującymi warunkami:
 - a) jeśli nieślubny ojciec udowodni, że wypełnia swe prawne obowiązki płacenia alimentów,
 - b) jeśli nieślubna matka udowodni, że jako robotnica nie pobiera od swego pracodawcy dodatku na dziecko.

W wypadku 2. wypłata dodatku na dzieci następuje do rąk nieślubnej matki albo opiekuną dziecka, których nazwiska powinien ojciec podać pracodawcy. Jeżeli robotnik nie zgadza się na

wypłacanie dodatku na dzieci w powyższy sposób, wówczas roszczenie do tego dodatku odpada.

Dodatek na dzieci wypłaca się również na dzieci adoptowane i pasierbów. Na wychowanków dodatku na dzieci nie płaci się. Na młodsze rodzeństwo dodatek na dzieci wypłaca się tylko tym kawalerom, którzy uznani są za żywicieli i utrzymują to rodzeństwo.

Postanowienia o zarobkach dniówkowych i akordowych (ugodowych).

I. Pod ziemią.

A. Przodownicy, dozorczy, itp.

Płaca dniówkowa podana jest:

dla przodowników przy odwózce podsadze

i t. p. w poz. 1 tabeli płac
dla wydawców materiałów wybuchowych w poz. 2 tabeli płac.

O ile przodownicy wynagradzani są miesięcznie, otrzymują oni 25-krotną płacę dniówkową. Ustalone zasady opłacania nadgodzin dla urzędników mają zastosowanie i dla przodowników itp. opłacanych miesięcznie.

B. Robotnicy akordowi (ugodowi).

Postanowienia ogólne.

Akord (ugodę) należy ustalić tak, aby przy normalnej wydajności robotnik osiągnął właściwą płacę akordową (ugodową), przewidzianą w poz. 3—8 tabeli płac.

Przy wyższej wydajności zarobi robotnik odpowiednio więcej, przy mniejszej wydajności, zawinionej przez niego, odpowiednio mniej.

Zawieranie względnie ustalanie akordów (ugód) powinno odbywać się co najmniej co miesiąc bezpośrednio w przodkach. W ten sposób ustalone wydajności są wydajnościami normalnymi dla danych miejsc pracy.

Spory zachodzące przy ustalaniu akordu (ugody), ma załatwić kierownictwo kopalni z członkiem rady robotniczej danego pola lub w jego miejsce z przewodniczącym rady robotniczej, zasadniczo w danym przodku.

Jeśli zarobek robotnika pracującego na dole w akordzie (ugodzie) w okresie miesięcznym nie osiągnie przewidzianej w poz.

3—8 właściwej płacy akordowej (ugodowej), wówczas robotnikowi temu przysługuje prawo żądania rewizji jego stawek akordowych (ugodowych). Spór taki powinien być załatwiony bezpośrednio między radą robotniczą i kierownictwem kopalni z tym, że w razie niedojścia do porozumienia rozstrzyga Wydział Facho-wo-Rozejmczy przy Związku Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego.

Rębacze i ładowacze otrzymują w przodkach dodatkowe płace za roboty wyraźnie nie objęte akordem (ugodą) w danym numerze a więc; dokładka szyn, pociągnięcie rynien, lutni, pociąg-nięcie rur powietrznych, zabezpieczenie wjazdu itp. Wyliczenie należności za dodatkowe prace należy podać na karcie zarobkowej.

1. Rębacze w akordzie (ugodzie).

Płaca akordowa (ugodowa) rębaczy podana jest:

- dla filarów, na których stawia się stojaki
5-metrowe i dłuższe w poz. 3 tabeli płac
- dla filarów o mniejszej wysokości i dla
chodników w poz. 4 tabeli płac.

2. Młodszy rębacz w akordzie (ugodzie).

(95% płacy rębacza).

Płaca akordowa (ugodowa) rębaczy młodszych podana jest:

- dla filarów, na których stawia się stojaki
5-metrowe i dłuższe w poz. 5 tabeli płac
- dla filarów o mniejszej wysokości i dla
chodników w poz. 6 tabeli płac.

3. Nakładacze w akordzie (ugodzie).

(85% płacy rębacza).

Płaca akordowa (ugodowa) nakładaczy podana jest:

- dla filarów, na których stawia się stojaki
5-metrowe i dłuższe w poz. 7 tabeli płac
- dla filarów o mniejszej wysokości i dla
chodników w poz. 8 tabeli płac.

4. Mianowanie na rębaczy względnie rębaczy młodszych.

Mianowanie na młodszych rębaczy albo rębaczy następuje tylko w miarę potrzeby kopalni.

Każdy robotnik może zostać młodszym rębaczem pod następującymi warunkami:

1. jeżeli ukończył conajmniej 30 lat życia,
2. jeżeli pracuje w kopalni conajmniej 6 lat, z tego przynajmniej 3 lata w kopalniach rudy na dole, a z tych ostatnich najmniej 2 lata w akordzie (ugodzie) drużyny w przodku.

Młodszy rębacz, który przepracował w tym charakterze w przodku conajmniej 2 lata w akordzie (ugodzie), może być mianowany rębaczem. Przerwy w pracy akordowej (ugodowej) rębacza młodszego, spowodowane przejściowym zatrudnieniem go na dniówki na czas do jednego miesiąca, zalicza się do 2-letniego czasu pracy w charakterze rębacza młodszego w akordzie (ugodzie).

Mianowania na rębaczy względnie rębaczy młodszych będą odbywały się stosownie do możliwości kopalni i przy uwzględnianiu ilości przepracowanych lat.

C. Robotnicy płatni na dniówkę.

1. Rębacze i rębacze młodsi pracujący wyjątkowo na dniówkę.

Rębacze i rębacze młodsi wzięci przejściowo z powodów związanych z ruchem z pracy akordowej (ugodowej) w przodku do robót, dla których nie daje się akordu (ugody) lub za które ustanowiona jest niższa płaca, otrzymują przez 6 dniówek w miesiącu właściwą dla nich płacę akordową (ugodową) z poz. 3—6 tabeli płac, przy czym miesiąc liczy się od dnia przeniesienia z pracy akordowej (ugodowej) na dniówkę.

Za dalszą pracę na dniówkę otrzymują:
 rębacze płacę podaną w poz. 9 tabeli płac
 rębacze młodsi płacę podaną w poz. 10 tabeli płac.

Jeśli zatrudnia się rębacza lub rębacza młodszego na dniówkę na własne życzenie, po chorobie lub celem odpoczynku, wówczas nie korzystają oni z powyższego przywileju, nie zostali bowiem usunięci z pracy akordowej (ugodowej) w przodku „z powodów związanych z ruchem“.

2. Cieśle górniczy.

Przy dłuższej pracy, w warunkach tak jednostajnych, że umożliwiają one jasne ustalenie akordu (ugody), można cieśli górniczych zatrudnić w akordzie (ugodzie).

Płaca cieśli górniczych podana jest:
 przy pracy na dniówkę w poz. 11 tabeli plac,
 przy pracy w akordzie (ugodzie) w poz. 12 tabeli plac.

Pomocnicy cieśli górniczych otrzymują właściwą płacę tej kategorii, którą posiadali ostatnio przed objęciem pracy pomocników cieśli górniczych względnie, o ile są to wozacy, najwyższą stawkę wozaka.

3. Budowacze.

Budowacze są to zasadniczo dawniejsi rębacze, którzy nie chcą albo nie mogą więcej pracować w przodku.

Przenoszenie rębaczy na budowaczy powinno odbywać się w porozumieniu z radą robotniczą.

Przy dłuższej pracy, w warunkach tak jednostajnych, że umożliwiają one jasne ustalenie akordu (ugody), można budowaczy zatrudnić w akordzie (ugodzie).

Płaca budowaczy podana jest:
 dla budowaczy pracujących na dniówkę w poz. 13 tabeli plac
 dla budowaczy pracujących w akordzie
 (ugodzie) w poz. 14 tabeli plac.

4. Robotnicy zatrudnieni przy naprawach w szybie.

Za naprawy w szybie płaci się stosownie do warunków miejscowych za każdą godzinę spędzoną w szybie dodatek
 podany w poz. 15 tabeli plac.

W szybach ślepych, gdzie niebezpieczeństwo przy naprawach jest równie wielkie, jak w głównych szybach wydobywczych, może być przyznany ten sam dodatek.

5. Rurkarze.

Rurkarzy opłaca się zależnie od sprawności jako cieśli górniczych lub budowaczy.

6. Murarze.

Murarze — byli rębacze, oraz wyszkoleni murarze, pracujący stale na dole, otrzymują zależnie od sprawności płacę cieśli górniczych lub budowaczy.

7. Wozacy.

Do wozaków należą: ciskacze, zaciskacze i odbieracze na pochylniach, szybikach, w szybach ślepych i podszybiach szybów głównych, zaciskacze przy chodnikach linowych, hamulczy, wartownicy przy kołowrotach, o ile nie są maszynistami, robotnicy przy odwózce kamienia i przy rozwożeniu drzewa, obsługa pociągów, spinacze, koniarze.

Płaca dniówkowa wozaków podana jest:

a) **przy pracy na dniówkę:**

w wieku 16 do 18 lat	w poz. 16 tabeli płac
w wieku 19 do 23 lat	w poz. 17 tabeli płac
w wieku 24 lat i powyżej	w poz. 18 tabeli płac

b) **przy pracy w akordzie (ugodzie):**

w wieku 16 do 18 lat	w poz. 19 tabeli płac
w wieku 19 do 23 lat	w poz. 20 tabeli płac
w wieku 24 lat i powyżej	w poz. 21 tabeli płac.

Zaciskacze i odbieracze na podszybiach głównych szybów wydobywczych oraz wozacy na innych szczególnie ważnych albo odpowiedzialnych posterunkach, specjalnie na głównych pochylniach przewozowych, w szybach ślepych albo szybikach o wielkiej sprawności wydobywczej, otrzymują — w przeciwstawieniu do pozostałych wozaków w równym wieku — na dniówkę dodatek podany w poz. 22 tabeli płac.

O ile jasne ustalenie akordu (ugody) jest możliwe, może być dla wozaków ustalony akord (ugoda), przy czym odpada dodatek za zaciskanie i odbieranie. Akord (ugodę) należy ustalić w ten sposób, aby przy normalnej sprawności robotnik mógł osiągnąć płacę dniówkową wraz z dodatkiem za zaciskanie i odbieranie z poz. 22 tabeli płac.

Dodatek z poz. 22-giej może być też płacony w formie premii, uzależnionej od wydobywania. Premie od wydobywania nie mogą być niższe od dodatku przewidzianego w poz. 22-giej.

8. Drzewiarze.

Płaca dniówkowa drzewiarzy podana jest w poz. 23 tabeli płac.

Przy trudnych warunkach otrzymują oni na dniówkę dodatek podany w poz. 24 tabeli płac.

9. Sygnaliści na podszybiach.

Płaca na dniówkę sygnalistów podana
jest w poz. 25 tabeli płac.

Sygnaliści na podszybiach szybów zjazdowych lub szybów ubocznych, zatrudnieni tylko w pewnych godzinach, otrzymują za każdą godzinę, przepracowaną jako sygnalista dodatek podany w poz. 26 tabeli płac.

10. Kierowcy lokomotyw.

Zatrudnionych pod ziemią kierowców lokomotyw benzolowych, elektrycznych i pędzonych sprężonym powietrzem opłaca się w pierwszym półroczu pracy w charakterze kierowcy według gr. „c” fachowców, w dalszym zaś okresie pracy w charakterze kierowcy według gr. „b” fachowców.

Kierowcy lokomotyw benzolowych pod ziemią, niepracujący w akordzie (ugodzie) lub z premiami, otrzymują na godzinę dodatek podany w poz. 27a tabeli płac.

Kierowcy lokomotyw elektrycznych i pędzonych sprężonym powietrzem pod ziemią, niepracujący w akordzie (ugodzie) lub z premiami, otrzymują na godzinę dodatek podany w poz. 27b tabeli płac.

II. Na powierzchni.

A. Przodownicy, dozorczy itp.

(Płace godzinowe).

1. Przodownicy itp. na powierzchni i wagowi otrzymują płacę podaną w poz. 28 tabeli płac.

O ile przodownicy ci wynagradzani są miesięcznie, otrzymują oni 200-krotną płacę godzinową. Ustalone zasady opłacania nadgodzin dla urzędników mają zastosowanie i dla przodowników itp. opłacanych miesięcznie.

2. Kontrolerzy marek otrzymują płacę podaną w poz. 29 tabeli płac.
3. Kąpielowi, o ile są sanitariuszami, t. j. posiadają zaświadczenie o wykszoleniu wydane przez Spółkę Bracką, Czerwony Krzyż itp. instytucje i o ile funkcje sanitariuszy wykonują, otrzymują płacę podaną w poz. 30 tabeli płac.
Kąpielowi — niesanitariusze otrzymują płacę podaną w poz. 31 tabeli płac.

Nie są kąpielowymi robotnicy, zajęci przy czyszczeniu lub utrzymywaniu porządku w łaźni oraz reszta personelu pomocniczego w zakładach kąpielowych. Pobierają oni płace robotników dniówkowych.

4. Płaca na godzinę sygnalistów
podana jest w poz. 32 tabeli płac.

Płaca na godzinę sygnalistów na nadszybiach szybów wyłącz-
nie zjazdowych albo na nadszybiach szybów, którymi obok jazdy
liną odbywa się tylko podrzędne wydobywanie
podana jest w poz. 33 tabeli płac.

Sygnaliści na nadszybiach szybów zjazdowych albo szybów
ubocznych zatrudnieni tylko w pewnych godzinach, otrzymują
za każdą godzinę przepracowaną jako sygnalista dodatek
podany w poz. 34 tabeli płac.

B. Robotnicy fachowi.

- a) Robotników fachowych dzieli się według ich czynności na
5 grup zarobkowych „a” do „e”.

Płaca godzinowa podana jest:

dla grupy a)	w poz. 35 tabeli płac
„ „ b)	w poz. 36 tabeli płac
„ „ c)	w poz. 37 tabeli płac
„ „ d)	w poz. 38 tabeli płac
„ „ e)	w poz. 39 tabeli płac

Kierowcy lokomotyw normalnotorowych dojeżdżający do
kolei państwowej i posiadający świadectwa kwalifikacyjne, otrzy-
mują dodatek godzinowy podany . . . w poz. 40 tabeli płac.

Płacę godzinową obniża się:

dla robotn. fach. 20-let. o kwotę podaną	w poz. 41 tabeli płac,
„ „ „ 19-let. „ „ „	w poz. 42 tabeli płac,
„ „ „ 18-let. „ „ „	w poz. 43 tabeli płac,
- jeśli sprawność tych robotników jest niższa od sprawności robotni-
ków w wieku ponad 21 lat.

Zniżka ta odnosi się do wszystkich 5-ciu grup.

Rzemieślnicy, którzy po ukończeniu nauki nie osiągnęli jesz-
cze 18 lat, powinni pomimo to być płaceni jak robotnicy fachowi
z uwzględnieniem obniżki dla 18-letnich.

- b) Robotnicy fachowi mogą być zatrudnieni również w akor-
dzie (ugodzie). Akord (ugoda) powinien być ograniczony do ta-
kich prac, które rzeczywiście nadają się do ustalenia akordu (ugo-

dy). Do prac tych należy w pierwszej linii seriowe wykonanie tego samego rodzaju narzędzi, części zapasowych lub przedmiotów inwentarza. Przy naprawach rzadko tylko można będzie stosować pracę akordową (ugodową). Stawki akordowe (ugodowe) należy ustalić w ten sposób, ażeby robotnik mógł przy normalnej wydajności osiągnąć właściwą płacę dniówkową.

c) Maszyniści wydobywcy otrzymują do swej płacy godzinowej dodatek podany:

dla maszynistów w grupie a)	. . .	w poz. 44 tabeli płac
„ „ „ „ b)	. . .	w poz. 45 tabeli płac.

d) Do grupy „a” mogą być zaszerzegowani tylko wyszkoleni robotnicy, którzy posiadają pełne doświadczenie w swoim zawodzie i wykonują zupełnie samodzielnie pełnowartościową pracę.

e) Zatrudnieni w kopalni robotnicy fachowi klasy III i IV listy zaszerzegowania (rzemieślnicy i elektrykarze) otrzymują za każdą pełną pod ziemią odrobioną dniówkę dodatek podany w poz. 46 tabeli płac.

C. Robotnicy dniówkowi.

a) Do robotników dniówkowych należą:

Robotnicy na placu kopalni, robotnicy w ruchu maszynowym, robotnicy na torze kolejowym, robotnicy w płócznie, sortowni i przy ładowaniu, robotnicy w magazynie, wydawcy marek, kąpielowi, robotnicy przy podwodach, odźwierni, stróże, posłańcy i inni nieszkoleni robotnicy, dla których czynności nie jest wymagane osobne wykształcenie.

Płaca na dniówkę robotników dniówkowych podana jest:	
w wieku 16 do 18 lat	w poz. 47 tabeli płac
w wieku 19 do 23 lat	w poz. 48 tabeli płac
w wieku 24 lat i powyżej	w poz. 49 tabeli płac.

b) Zaciskacze i odbieracze na nadszybiach szybów wyciągowych otrzymują w przeciwstawieniu do pozostałych robotników dniówkowych w równym wieku dodatek godzinowy podany w poz. 50 tabeli płac.

c) Robotnicy zatrudnieni przy ciskaniu wózków na szczególnie ważnych albo odpowiedzialnych posterunkach, specjalnie na wyciągach płóczkowych o wielkim ruchu, otrzymują dodatek godzinowy podany w poz. 51 tabeli płac.

d) Robotnicy zatrudnieni przy szlamowaniu skrzyń osadowych, jak również przy robotach, przy których specjalnie są narażeni na wilgoć, otrzymują dodatek godzinowy podany w poz. 52 tabeli płac.

e) Robotnicy, dowożący drzewo na powierzchnię z placu drzewnego do szybu, otrzymują płace robotników dniówkowych. Za wyładowanie drzewa z wagonów kolejowych oraz za rozwożenie stojaków i stropnic, otrzymują oni o ile pracują w akordzie (ugodzie) dodatek godzinowy podany w poz. 53. tabeli płac.

f) Robotnicy zatrudnieni przy ładowaniu rudy na dniówkę otrzymują płacę robotników dniówkowych. Otrzymują oni ponadto dodatek podany w poz. 54 tabeli płac.

g) Strażaków pożarnych należy, odpowiednio do wysokości płacy ich dawniejszej kategorii robotniczej, zaszeregować do 5 grup robotników fachowych. Według grup „a” i „b” powinni być wynagradzani tylko szczególnie wykwalifikowani fachowcy, którzy wykonują wysoko wartościowe prace rzemieślnicze. Dostarczane ubranie służbowe odlicza się w sposób praktykowany dotąd u poszczególnych zarządów. Szarże strażackie otrzymują płacone dotąd dodatki funkcyjne.

h) Oplacani miesięcznie odźwierni, stróże i posłańcy, wraz z zatrudnionymi przy zarządach, otrzymują, o ile nie są inwalidami, 25-krotną płacę dniówkową robotników dniówkowych w równym wieku. Odźwierni, stróże i posłańcy płatni na dniówkę, otrzymują płacę robotników dniówkowych stosownie do ilości przepracowanych godzin. Odźwierni i posłańcy na specjalnych zaufanych stanowiskach, w szczególności posłańcy kasowi, mogą oprócz tego otrzymać dodatek miesięczny podany w poz. 55 tabeli płac.

Wartość przydzielonego ewent. ubrania służbowego (czapka, surdut, spodnie i płaszcz) należy odliczać miesięcznie w kwocie podanej w poz. 56 tabeli płac.

Dodatek domowy i na dzieci należy przyznać powyższym kategoriom tak, jak innym robotnikom dniówkowym

Starszych służbą zaufanych robotników powyższych kategorii, na specjalnych zaufanych stanowiskach lub robotników, którym powierzono wyższe funkcje, można wynagradzać według stawek przodowników.

III. Robotnicy o obniżonej sprawności fizycznej zatrudnieni pod ziemią i na powierzchni.

A. Inwalidzi.

Inwalidów, pobierających rentę z wypadku lub rentę wojenną, oraz inwalidów Spółki Brackiej należy opłacać w miarę pozostałej sprawności. Otrzymują oni przeto w akordzie (ugodzie) pełne stawki akordowe (ugodowe), przy płacy na dniówkę natomiast te kwoty, które odpowiadają wykonywanej przez nich czynności.

Inwalidzi Spółki Brackiej zatrudnieni tylko przy lżejszych pracach otrzymują płace podane:

- a) pod ziemią — na dniówkę w poz. 57 tabeli płac
- b) na powierzchni — na godzinę w poz. 58 tabeli płac.

B. Robotnice.

Płace godzinowe robotnic podane są:

- Dla grupy I. Robotnice I. klasy przy ciskaniu wózków w poz. 59 tabeli płac.
- Dla grupy II. Robotnice placowe I. klasy, płóczkarki na powietrzu i nakładaczki urobku na powietrzu w poz. 60 tabeli płac.
- Dla grupy III. Robotnice II. klasy przy ciskaniu wózków, wożące przeważnie próżne wózki, robotnice I. klasy przy maszynach osadowych o wielkim ruchu, przy których materiał musi być odbierany ręcznie ze spustu dolnego do stojących na tym samym poziomie wózków kopalnianych w poz. 61 tabeli płac.
- Dla grupy IV. Robotnice II. klasy przy maszynach osadowych, mniej forsownie pędzonych, tego samego rodzaju co w klasie I. jak i przy takich maszynach, przy których materiał musi być odbierany ręcznie do naczyń stojących niżej; robotnice placowe II. klasy, nakładaczki przy hałdach produktów gotowych i półproduktów na powietrzu w poz. 62 tabeli płac.
- Dla grupy V. Przebieieraczki I. klasy przy rusztach nadawczych, gdzie równocześnie ruda musi być roz-

bijana wielkim młotem i przebieraczki w wieku
ponad 30 lat . . . w poz. 63 tabeli płac.

Dla grupy VI. Robotnice III. klasy przy maszynach osado-
dowych z wysypem mechanicznym; robotnice
placowe III. klasy, sprzątaczkki i posłanki w
wieku 30 lat i poniżej w poz. 64 tabeli płac.

Dla grupy VII. Robotnice obsługujące stoły i przebieraczki II.
klasy . . . w poz. 65 tabeli płac.

Dla grupy VIII. Sprzątaczkki i posłanki w wieku ponad 30 lat
. . . w poz. 66 tabeli płac.

Za roboty mokre otrzymają robotnice dodatek
podany . . . w poz. 67 tabeli płac.

C. Młodociani.

Płaca młodocianych podana jest:

- a) dla dziewcząt na godzinę . . . w poz. 68 tabeli płac.
- b) dla chłopców pod ziemią na dniówkę w poz. 69 tabeli płac.
- c) dla chłopców na powierzch. na godz. w poz. 70 tabeli płac.

Katowice, dnia 22 kwietnia 1938 r.

Szczęść Boże!

**Związek Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu
Górnico - Hutniczego**

(—) Chmielewski (—) Tarłowski

Związek Górników Z. Z. P.

(—) Król

Polski Związek Zawodowy Górników Z. P. Z. Z.

(—) Ryszkowski

Centralny Związek Górników w Polsce

(—) Kaczmarowski

Centrala Zjednoczenia Klasowych Związków Zawodowych w R. P.

(—) Musiol

Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe w R. P.

(—) Hugon Hanke.

Dodatek 3

do układu zbiorowego
z dnia 22 kwietnia 1938 r.

LISTA ZASZEREGOWANIA

robotników zatrudnionych w kopalniach rudy ołowianej
i cynkowej.

Klasa I. Obsługa urządzeń maszynowych.

Grupa a:

- Maszyniści maszyn wydobywczych na szybach głównych.
- Maszyniści maszyn wydobywczych na szybach zjazdowych, którymi zjeżdża w głównej zmianie najmniej 250 ludzi.
- Maszyniści prądnic turbinowych o mocy najmniej 2.000 KW.
- Maszyniści sprężarek turbinowych o mocy najmniej 1.000 KW.
- Maszyniści parowych maszyn tłokowych o mocy najmniej 750 KM.
- Maszyniści parowych maszyn odwadniających o mocy ponad 200 KM.
- Maszyniści elektrycznych pomp tłokowych o mocy ponad 500 KM.
- Maszyniści elektrycznych pomp ośrodkowych o mocy ponad 750 KM, o ile od ruchu tych urządzeń odwadniających zależne jest dalsze istnienie kopalni.
- Kierowcy parowozów kolei państwowej, którzy dawniej byli pełnowartościowymi rzemieślnikami, albo posiadają państwowe świadectwo do kierowania parowozami.

Grupa b:

- Maszyniści średnich maszyn wydobywczych.
- Maszyniści mniejszych maszyn wydobywczych, o ile jazda liną na nich jest urzędowo zatwierdzona.
- Maszyniści urządzeń do skraplania powietrza.
- Maszyniści wielkich sortowni o trudnych warunkach, o ile maszynista obsługuje równocześnie system sortowni.
- Maszyniści wielkich czerparek.

U w a g a: Maszyniści wielkich stale w ruchu będących czerparek łyżkowych, mogą być wynagradzani według grupy „a”.

Maszyniści większych urządzeń łamaczowych i młynów do pod-sadzki płynnej.

Maszyniści wielkich lokomobil.

Maszyniści silnie używanych przesuwnic przy kolejach głównych.

Maszyniści wielkich kondensatorów centralnych, pracujących w ciężkich warunkach.

Biegli i doświadczeni kierowcy silnie używanych parowozów.

U w a g a: Kierowcy parowozów, którzy przed ich przeniesieniem do ruchu parowozowego byli pełnowartościowymi rzemieślnikami, otrzymują płacę ich dotychczasowej grupy.

Kierowcy lokomotyw elektrycznych i benzolowych na powierz-chni.

Maszyniści wielkich turbin, sprężarek i maszyn tłokowych, o ile nie są one wymienione w grupie „a”.

Maszyniści innych większych maszyn, które w stosunku do po-wyższych są równoważnościowe.

Maszyniści kolei linowych, urządzeń wydobywczych, linowych i łańcuchowych o mocy ponad 75 KM.

Pomocnicy maszynistów maszyn wydobywczych na szybach głów-nych i wielkich maszyn, służących do jazdy liną, wy-mienionych w gr. „a”.

Przodownicy drużyn.

Grupa c:

Maszyniści małych maszyn wydobywczych z wydajnością wydo-bywczą do 200 wozów na głównej zmianie.

Maszyniści kolei linowych, urządzeń wydobywczych, linowych i łańcuchowych o mocy ponad 50 KM.

Maszyniści mniej używanych przesuwnic.

Maszyniści mniejszych systemów łamaczowych i młynów do pod-sadzki płynnej.

Maszyniści mniejszych czerperek.

Maszyniści maszyn napędowych sortowni.

Maszyniści średnich lub mniejszych systemów do sortowania.

Maszyniści pomp do podsadzki płynnej.

Maszyniści kondensatorów centralnych.

Maszyniści małych lokomobil.

Maszyniści mniej używanych parowozów.

Maszyniści innych maszyn, które w stosunku do powyższych są równoważnościowe.

Przesuwacze wagonów i przetokowi na głównych dworcach.

Kierowcy lokomotyw elektrycznych i benzolowych na powierzchni.

Pomocnicy maszynistów większych i średnich maszyn wydobywczych, głównych urządzeń odwadniających lub innych większych maszyn.

U w a g a: Pomocnicy maszynistów są to robotnicy, którzy pracują wraz z starszymi maszynistami przy większych maszynach.

Grupa d:

Maszyniści kolei linowych, urządzeń wydobywczych, linowych i łańcuchowych o mocy mniejszej, niż 50 KM, o ile nie rozchodzi się o małe kołowroty, puszczane w ruch przez samych wozaków.

Maszyniści wyciągów i szybków, o ile nie są one puszczane w ruch przez robotników dniówkowych albo wozaków.

U w a g i: 1) Maszyniści nadzwyczaj silnie używanych wyciągów i szybków, mogą być wynagradzani według gr. „c”.

2) Maszyniści głównych szybów ślepych z klatką wyciągową, zawierającą po dwa wózki, mogą być wynagradzani według grupy „b”.

Maszyniści innych małych maszyn.

Maszyniści conveyorów, pomp, wyciągów, kolei linowych, służących do zasilania węglem kotłowni.

Przetokowi.

U w a g a: Przetokowi, którzy równocześnie towarzyszą pociągom na otwartym torze połączeniowym, mogą być wynagradzani według grupy „c”.

Grupa e:

Pomocnicy i czyściarze.

Klasa II. Obsługa kotłowni.

Grupa a:

W wielkich kotłowniach (około 1.500 do 2.000 m² powierzchni ogrzewalnej):

Wartownicy kotłów, dozorujący na własną odpowiedzialność (dozorcy kotłów, starsi wartownicy kotłów, starsi palacze).

Grupa b:

W mniejszych kotłowniach:

Wartownicy kotłów, dozorujący na własną odpowiedzialność (dozorcy kotłów, starsi wartownicy kotłów, wartownicy kotłów, starsi palacze).

W większych kotłowniach:

Mistrze rusztów, dozorujący na własną odpowiedzialność (starsi wartownicy rusztów, wartownicy rusztów).

Grupa c:

Palacze przy ręcznym obsłudze przy silnie używanych urządzeniach kotłowych.

U w a g a: Przy nadzwyczajnie forsownym ruchu, palacze mogą być wynagradzani według grupy „b“.

Palacze na parowozach kolci państwowej i na parowozach górnośląskiej kolejki wąskotorowej.

Rozniecający ogień rusztu I kl. przy mechanicznych rusztach.

Wartownicy kotłów przy kotłach, opalanych gazem i kotłach spalinowych.

Grupa d:

Palacze przy ręcznym obsłudze przy mniej używanych urządzeniach kotłowych.

Palacze na mniejszych i mniej używanych parowozach.

Rozniecający ogień rusztu II kl. przy mechanicznych rusztach.

Czyściarze kotłów.

Wywoźący popiół.

- U w a g i:** 1) Przy nadzwyczajnie niekorzystnych warunkach odwozowych może być przyznana grupa „c”.
- 2) Palacze, którzy na zmianę ogrzewają i wożą popiół, otrzymują płacę palacza również wtedy, kiedy wożą popiół.

Klasa III. Rzemieślnicy.

Grupa a:

Przodownicy, pierwsi kowale, pierwsi ślusarze, pierwsi stolarze, pierwsi kołodzieje, pierwsi tokarze, pierwsi spawacze, pierwsi blacharze, pierwsi siodlarze.

Pierwsi wykwalifikowani robotnicy maszynowi.

Grupa b:

Drudzy kowale, drudzy ślusarze, drudzy stolarze, drudzy kołodzieje, drudzy spawacze, drudzy tokarze, drudzy blacharze, drudzy siodlarze.

Drudzy wykwalifikowani robotnicy maszynowi.

Grupa c:

Pomocnicy kowali, ślusarzy, tokarzy, blacharzy.

Pierwsi młotnicy.

Robotnicy maszynowi I kl.

Grupa d:

Drudzy młotnicy.

Robotnicy maszynowi II kl.

Grupa e:

Pomocnicy.

Robotnicy maszynowi III kl.

Klasa IV. Elektrykarze.

Grupa a:

Przodownicy.

Pierwsi elektrykarze, pierwsi monterzy, pierwsi nawijacze tworników.

Pierwsi wartownicy tablic rozdzielczych.

Pierwsi wykwalifikowani robotnicy maszynowi.

Grupa b:

Drudzy elektrykarze, drudzy monterzy, drudzy nawijacze tworników.

Drudzy wartownicy tablic rozdzielczych.

Drudzy wykwalifikowani robotnicy maszynowi.

Grupa c:

Pomocnicy elektrykarzy.

Pomocnicy monterów.

Pomocnicy nawijaczy tworników.

Pomocnicy wartowników tablic rozdzielczych.

Robotnicy maszynowi I kl.

Grupa d:

Robotnicy maszynowi II kl.

Grupa e:

Robotnicy maszynowi III kl.

Pomocnicy.

Robotnikami maszynowymi, wymienionymi w klasach III i IV są robotnicy niewykwalifikowani, zatrudnieni w warsztatach, przy montowaniu i przy naprawach.

Robotnicy maszynowi, którzy wprowadzić żadnej nauki rzemieśniczej nie odbyli, ale przez dłuższą pracę nabyli takiej znajomości zawodu, że nie ustępują wykwalifikowanym zręcznym rzemieślnikom, mogą być przydzieleni do grup „a” i „b” rzemieślników jako „wykwalifikowani robotnicy maszynowi”.

U w a g i:

1) Wartowników maszyn gazowych należy zaszeregować do grup „a” i „b” fachowców.

2) Murarze i cieśle na powierzchni mają być zaszeregowani do grup „b”, „c” i „d” fachowców. Szczególnie wykwalifikowani fachowcy, murarze i cieśle np. zastępcy polierów mogą być zaszeregowani do grupy „a” fachowców.

3) Woźniców I klasy należy zaszerzegać do grupy „b“, woźniców II klasy do grupy „d“, fachowców, a woźniców III klasy do grupy robotników dniówkowych.

4) Ogrodników I klasy należy zaszerzegać do grupy „c“, ogrodników II klasy do grupy „d“, a ogrodników III klasy do grupy „e“ fachowców.

Katowice, dnia 22 kwietnia 1938 r.

Szczęść Boże!

**Związek Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu
Górniczego - Hutniczego**

(—) Chmielewski

(—) Tarłowski

Związek Górników Z. Z. P.

(—) Król

Polski Związek Zawodowy Górników Z. P. Z. Z.

(—) Ryszkowski

Centralny Związek Górników w Polsce

(—) Kaczmarowski

Centrala Zjednoczenia Klasowych Związków Zawodowych w R. P.

(—) Musioł

Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe w R. P.

(—) Hugon Hanke.

Dodatek 4

do układu zbiorowego
z dnia 22 kwietnia 1938 r.

UKŁAD ZBIOROWY

w sprawie t. zw. pogotowia pracy

zawarty między:

Związkiem Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego, działającym na mocy upoważnienia statutowego w imieniu i w zastępstwie kopalń rudy ołowianej i cynkowej należących do Związku,

a związkami zawodowymi, podpisanymi pod układem.

1. Przez pogotowie pracy rozumie się dwunastogodzinną obecność bez przerwy w służbie lub zakładzie.
2. Następujące kategorie robotnicze pracują w pogotowiu pracy:

a) dozorczy (wartownicy) placowi, parkowi, drogowi, mostowi itp. stróże i dozorczy bram.

U w a g a: Robotnicy wymienieni w pkt. a), o ile są zatrudnieni w pogotowiu pracy, nie mogą być w mundurach strażackich.

b) woźnice i stangreci, ich pomocnicy oraz stajenni.

U w a g a: Dla woźniców ciężarowych obowiązuje 10 godzinna obecność bez przerwy w służbie lub zakładzie.

c) kierowcy samochodów osobowych, sanitarnych i sprzętu przeciwpożarowego oraz ich pomocnicy.

U w a g a: Dla kierowców samochodów ciężarowych obowiązuje 10 godzinna obecność bez przerwy w służbie lub zakładzie

d) portierzy i odźwierni,

e) woźni, posłańcy, gońcy itp.

Pogotowie pracy nie obejmuje członków zawodowych straży pożarnych, utrzymywanych przez zakład, którzy posiadają wyszkolenie przeciwpożarowe i biorą udział w ćwiczeniach.

3. 12-to godzinną obecność bez przerwy w służbie lub zakładzie wynagradza się przez dodatek specjalny w wysokości 30% ogólnego zarobku dniówkowego; 10-godzinną — przez 15% dodatek.
4. Układ ten wiąże obie strony do dnia 31 grudnia 1939 r. i może być wypowiedziany po raz pierwszy na 3 miesiące przed tym terminem. Jeżeli układ ten nie zostanie wypowiedziany najpóźniej dnia 1 października 1939 r. na dzień 31 grudnia 1939 r., natenczas obowiązuje nadal na każdy dalszy rok z 3-miesięcznym terminem wypowiedzenia na koniec roku.

Katowice, dnia 22 kwietnia 1938 r.

Szczęść Boże!

Związek Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu
Górniczego - Hutniczego

(—) Chmielewski

(—) Tarłowski

Związek Górników Z. Z. P.

(—) Król

Polski Związek Zawodowy Górników Z. P. Z. Z.

(—) Ryszkowski

Centralny Związek Górników w Polsce

(—) Kaczmarski

Centrala Zjednoczenia Klasowych Związków Zawodowych w R. P.

(—) Musioł

Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe w R. P.

(—) Hugon Hanke.

Dodatek 5

do układu zbiorowego
z dnia 22 kwietnia 1938 r.

UKŁAD ZBIOROWY

o wynagrodzeniu kierowców samochodów

zawarty między:

Związkiem Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego, działającym na mocy upoważnienia statutowego w imieniu i w zastępstwie kopalń rudy ołowianej i cynkowej należących do Związku
a związkami zawodowymi, podpisanymi pod układem.

Kierowców samochodów ciężarowych i osobowych zaszeregowuje się do grupy „a” albo „b” tabeli płac dla kopalń rudy ołowianej i cynkowej, a mianowicie:

Wszystkich kierowców, którzy są wykwalifikowanymi robotnikami fachowymi, albo pracują już 10 lat w zawodzie, zaszeregowuje się do grupy „a” robotników fachowych.

Wszystkich pozostałych kierowców, którzy nie są wykwalifikowanymi robotnikami fachowymi, zaszeregowuje się do grupy „b” robotników fachowych.

Kierowcy samochodów otrzymują stosownie do pory roku następującą odzież zawodową:

- 1 płaszcz deszczowy lub sukienny,
- 1 futro (kożuch),
- 1 parę ciepłych butów nawierzchnich,
- 1 czapkę,
- 1 parę rękawiczek.

Ta odzież zawodowa pozostaje własnością zakładu, który oddaje ją do użytkowania kierowcy samochodu.

O ile wymaga się noszenia liberii, wówczas ma jej dostarczyć pracodawca.

Kierowcy samochodów osobowych z powodu szczególnego rodzaju ich czynności otrzymują stały ryczałt, wynoszący miesięcznie przynajmniej 30-krotną płacę dniówkową grupy „a” albo „b” robotników fachowych.

Godziny nadliczbowe i prace niedzielne objęte są tą stałą zapłatą.

Katowice, dnia 22 kwietnia 1938 r.

Szczęść Boże!

**Związek Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu
Górniczego - Hutniczego**

(—) Chmielewski (—) Tarłowski

Związek Górników Z. Z. P.

(—) Król

Polski Związek Zawodowy Górników Z. P. Z. Z.

(—) Ryszkowski

Centralny Związek Górników w Polsce

(—) Kaczmariski

Centrala Zjednoczenia Klasowych Związków Zawodowych w R. P.

(—) Musioł

Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe w R. P.

(—) Hugon Hanke.

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000761245

II 54156
Pracownia Śląska